

EPERJESI LAPOK

Előfizetési árak:
Egész évre . . . 12 K.
Félévre . . . . . 6 K.
Negyedévre . . . 3 K.

Hirdetési díj: Egyhasábos
petitsor egyszeri hirdetése
15 f. Közlemények sora 40 f.

**POLITIKAI, TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI,
KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP**

**Az Eperjesi Széchenyi-körnek, az Eperjesi Magyar Védőegyesületnek
és az Eperjesi Kereskedők Társulatának hivatalos közlönye.**

Szerkesztőség és
:: kiadóhivatal ::
Kósch Árpád
könyvnyomdája
Eperjes, Fő-u. 59.
:: Telefon-szám 16. ::

Még harmadfél millió korona kell,

hogy a Kárpátok falvainak romjain új élet fakadjon; hogy a magyar föld e sokat szenvedett részén ellegyentakarítva aszénvedés, a pusztulás minden borzalmas emléke; hogy a Kárpátok hű népe egy percig se érezze Golgota-járásának szomorú következményeit. A meglévő öt millió koronához, amelyet a magyar nemzet áldozatkészsége oly rövid időn belül előteremtett, még *harmadfél millió kell* — így mondotta ezt gr. Khuen-Héderváry Károly, a Haborúban Feldúlt Tűzhelyek Újraépítő Országos Bizottságának elnöke, aki az országosan megindult akció eddigi eredményéről és jövőbeli kilátásairól s feladatairól rendkívül érdekesen nyilatkozott.

„A magyar publikum példátlan áldozatkészségéből több mint öt millió korona gyűjt össze az akció céljaira. Minthogy pedig a siker eléréséhez hét és fél millióra van a bizottságnak szüksége, ezidő szerinti tevékenysége arra irányul, hogy a hiányzó két és fél milliót összegyűjtsük. Az oroszok betörése tudvalevően száz községet sújtott. 3000 ház pusztult el teljesen. 5000 ház megrongálódott, a tönkrement melléképületek száma pedig szintén ugyanennyi. A szükséges építőanyagot, fát, téglát stb. az állam adja, az építkezéseket állami közegek vezetik, a munkaerőt — nagyrészt hadifoglyokat

— az állam bocsátja rendelkezésre, úgy hogy az állami hozzájárulás is mintegy hét-nyolc millió koronára tehető.

Az országos bizottság csak az elmúlt év aug. havában alakult. Azóta az aránylag rövid idő alatt az elpusztult falvak lakóit tető alá juttatták. Először is a tönkrement melléképületek épültek fel újra és a mostani télen át már ezek a tető alá juttatott melléképületek nyújtottak ideiglenes lakást a Felvidék szerencsétlen lakosságának. Ez év nyarán azonban remélhetően felépíti az országos bizottság az összes házakat. Ezenkívül mintegy kétszáz ház építése fejeztetett be. Elvégezték az építkezéshez szükséges anyag összehordásának munkáját, illetve ennek legnagyobb részét. A tönkrement falvak lakóit házi berendezéssel, gazdasági felszereléssel, szerszámokkal, kecskével látták el. Mintegy hét-száz szekeret osztottak szét. Ezeket a felszerelési tárgyakat ingyen csak annak adják, aki okvetlenül rászorul. A legtöbb esetben kötelezi magát az illető, hogy a kapott felszerelési tárgy harmadrészét, vagy ha a viszonyai jobbák, a felét később visszafizeti. Az állam igen nagy számmal osztott ki a lakosok között lovakat, melyek háztéri szolgálatra többé nem alkalmasak, de igavonásra még igen jók. A szükséges marhaállomány pótlása, sajnos, eddig meg nem történni, mert az árak rendkívül nagyok most. Az eddig összegyűjtött öt millió korona még mind együtt van és adminisztrációs költségekre mindössze 2497 kor. 18 fillért költöttek el a lefolyt hat hónap alatt.

A jövő feladata mindenekelőtt háromezer ház felépítése. Ötezer házat és ugyanennyi melléképületet rendbe kell hozni. Végre kell hajtani az

építési programot, jószággal, házi berendezéssel, gazdasági felszereléssel kell ellátni a tönkrement falvak lakóit. Szóval össze kell gyűjteni a még hiányzó két és fél millió koronát. A hazafias magyar publikum áldozatkészsége ezt az összeget kétségkívül előteremti, hogy így szebb, jobb, egészségesebb és mindenekfelett magyarabb községek épüljenek a Kárpátokban.

A magyar társadalom otthonmaradt része — mely áldozatkészségében méltó a világ négy táján küzdő tagjaihoz — bizonyosan rövidesen előteremti ezt a hiányzó harmadfél milliót, melynek egy részét nekünk sárosiaknak kell vállalnunk. Nekünk, a mi társadalmunknak — amelynek bár része volt a megpróbáltatásokban — elsősorban, a maga erejéből kell megváltani szenvedéseit.

Sárosvármegye közigazgatási bizottsága a hadiárványokért.

A jernyeiek példája.

Az EPERJESI LAPOK január 30-iki számának vezércikkében foglalkoztunk volt a jernyeiek úttörő mozgalmával, akik búc-ümeváltás című siettek filléreiket összeadni a sárosmegyei hadiárvány alapjának gyarapítására.

A jernyeiek áldozatkészségének általunk kezdet méltánylása visszhangra talált Sárosvármegye közigazgatási bizottságának febr. hó 14-ikén meg-

TÁRCA.

Bredeczky felesége.

Írta: dr. Horváth Ödön.

(Folyt. és vége.)

Utazásainak gyakori és az akkori nehéz közlekedési viszonyok között olyannyira hosszadalmas voltát is mindennél jobban bizonyítja két naplóbejegyzés, amelyek elseje a kis család életében az első nagyobb örömmel, másodikika pedig az első nagy fájdalommal van egybekötve.

Az 1808. év január hó 25-ik napján azt jegyzi be, hogy 11 órakor tért vissza utazásából és ekkor élvezte azt a «végtelen gyönyört», hogy jó feleségét és — a január 19-ik napján született — kis fiát: Ferdinándot ö'elhetette... «Vajha az ő létezésének és fejlődésének még soká örvendhetnénk!»... Ez a forró óhajítás azonban, amellyel ezt a bejegyzést végezte, nem vált valóra! Ugyanennek az évnek szeptember hó 27-ik napján már azt jegyzi be, hogy esti 6 órakor érkezett vissza bukovinai útjáról, akkor, amikor

délután 4 órakor kis fiát, — aki szeptember 26-ikán halt el, — már éppen eltemették. Bejegyzését ezzel a fájdalmas, de a Gondviselésnek végzéseiben bölcsen megnyugvást kereső sóhajtással zárja be: «Fiam Istentől jött és távollétemben Istenhez tért vissza!»

Éppen ezzel az adattal kapcsolatban mutatkozik helyénvalónak annak a kis költeménynek a felemlítése is, amelyet az ily korán meghalt kis Ferdinándnak, 1808. évi január hó 28-ik napján az ő keresztatyja írt, és amely a kis keresztgyermeknek egész jövőjére a legjobb kívánatokat tolmácsolva, megemlékezik az ő szülőiről is. Azt kötvén lelkére, hogy legyen jó és eszes, mert az előbbi szerzi meg számára mindenkinek szeretetét, az utóbbi pedig az ő erényeinek növekvése felett érzett örömet: hogy ezen az életúton megállhasson, eléje állítja példaképpen az atyának életét, aki mint ember és mint az embereknek tanítója, oly mintaszerűen cselekszik mindenkor; s ugyancsak a «legjobb anyáét» is, aki «szelidségében valódi képe az erénynek»; akit «tisztelj még akkor is, ha hajad

már ezüstös leszen!»; és aki «mint ifjúságodban: úgy legyen védelmeződ még igen-igen soká!».

Az elsőszülött gyermek elvesztése felett érzett bánatnak vigasztalásul még két gyermekkel áldotta meg az ifjú szülőket a Gondviselés, és pedig az 1809-ben (szept. 21.) született Móricc, valamint az 1811-ben (dec. 23.) született Matild Dorottyával, akit az 1812. január 2-ik napján kereszteltek meg. A kis családnak erre az utóbbi öröme azonban már néhány hónap múlva (1812. jún. 20.) a legnagyobb gyász és fájdalom következett, magának az ifjú férjnek, a kiváló Bredeczkynek oly korai váratlan elhúnytával.

A csak huszonöt éves ifjú özvegy tört szívvel tért vissza hat év előtt elhagyott családjához szülővárosába, Eperjesre, ahol a Főutca 68. számú, egykori Pauer féle s utóbb az örökös-társaktól dr. Krayzell Aurél, volt kiváló vármegyei tisztii főorvos által megváltott házban élt, lelkének minden szeretetével és gondjával, két kicsiny gyermeke nevelésének.

**FÜSZERÁRÚK, CSEMEGEK, CUKOR-
KÁK ■ ■ LEGJOBB MINŐSÉGBEN**

KLEIN JENÓNÉL

tartott ülésén, amelyen dr. *Máriássy* Béla árvaszéki elnök javaslatára elhatározták, hogy dr. Fischer Colbrie, dr. Novák István és Geduly Henrik püspökökhöz a következő kérelemmel fordulnak:

„Sárosvármegye közigazgatási bizottsága lelkes méltánnyal vett tudomást Gallé Marcell jenyeyi róm. kath. lelkész nagyhorderejű kezdeményezéséről, mellyel híveit arra bírta, hogy a búcsúk és templomszentelési évfordulók (kermesek) alkalmával szokásos evés-ivásokat mellőzzék s az azokra szánt kiadásokat a hadiárvak javára felajánlják.

«Búcsúmegváltás — a hadiárvak javára!»

Valóban nemes, áldásos és következményeiben nagyjelentőségű eszme, ha követésre talál! Csökkenti a szeszfogyasztást. Annak a szesznek fogyasztását, mely a jelen nemzedék erkölcsét, egészségét megrontja s a jövő nemzedék szervezetét, idegzetét, munkaképességét tönkreteszi.

Pedig a jövő emberanyagára sokszoros, nagy munka vár. Pótolni a mai világháború pusztításait, eltakarítani a romokat, kiépíteni a béke korát. Ehhez egészséges szervezet, erős idegek s nagy munkabírás szükséges.

Csökkenti a felesleges kiadásokat. Ma, mikor minden fillérré szűkség van.

Csökkenti a szükségtelen élelemfogyasztást.

Most, mikor ádáz ellenségeink kiéheztetésünkre törnek, mikor az utolsó morzsának sem volna szabad kárba vesznie.

Csökkenti az egészségnek mértéktelen evés-ivással való megrontását s ezáltal az emberek szervezetének a betegségek iránt való fogékonyabbá tételének alkalmait. Akkor, midőn a hadieszközök mérhetetlen emberpusztításához a járványok réme is társul szegődik.

Csökkenti az időlegesen munkaképtelenné tevő dárídókat.

Mikor minden itthonlevőnek legalább két emberre való munkát kell végeznie, hogy a hadbavonultak teendőit is elláthassuk.

Mindezen erkölcsi, közegészségi, nemzetgazdasági és nemzetvédelmi következményei mellett jelentékeny összeget juttat azoknak, kiknek atyái a Hazáért, mindnyájunkért vérüket, életüket, mindenüket áldozták, kiknek vesztesége pótolhatatlan, kiknek mindannyian adósai vagyunk — a hadiárvaknak!

Móric fiát a tanulmányok és az életpálya csakhamar idegenbe szólították, ahol feleséget is vett, akit azonban igen hamar elveszített; leánya ellenben ott nőtt fel oldalán, igazi méltó gyermekeként anyjának! . . .

Az anya és leány között fennállott meghatározó viszonyt semmi sem jellemezheti jobban, mint az a régi levél, amely itt fekszik előttem és amelyet a kis Matild egész ifjúkorában írhatott anyjához, hogy egy újév alkalmával szívének jókívánatait tolmácsolja. Ideírom ennek — az évszámmal el nem látott — levélnek a sorait, abban a biztos tudatban, hogy Bredeczky feleségének kiváló anyai neveléséről megkapóbb és ékezebben szóló bizonyítékot nem hozhatok fel, mint éppen ezt; valamint abban a meggyőződésben, hogy igazán boldog lehet mindenki, aki szülőjének valaha így írt és aki hálás szívében és lelkében az így írottakat át is érezte.

«Drága, nagyon szeretett jó Anyám! Az új évre örömet óhajtván szerezni: átnyújtom szívbeli kívánataimat, — szeretetem és hálám csekély emléke gyanánt, — frásban. Megindult szívvel ismerem el azt a határtalan jószágot, amellyel zsenge gyermekkorom óta miadennap a jótétemények minden fajtájával elhalmozott s szellememnek fejlődését és szívemnek nemesítését gondozta. Óh ha módomban állana az, hogy ezt a tanúsított végtelen anyai szeretetet viszonzom és arra magamat teljesen méltóvá tegyem! A mai naptól kezdve minden örömet

Ennek nagy, nemesítő, erkölcsi hatása elmaradhatatlan úgy az adakozókra, mint a hadiárvakra nézve.

Sárosvárm. közigazgatási bizottsága, ismerve Méltóságodnak minden üdvös, szép, nemes eszme iránti odaadó, lelkes támogatását, felelő Méltóságodat, sziveskedjék odahatni, hogy a bölcshoz vezető alatti egyházmegye (egyházkerület) papsága híveit a (búcsúk, templomszentelési évfordulók) egyházi ünnepélyek, halotti torok s egyéb alkalmakkor szokásos vendégeskedés, eszemizom dárídók mellőzésére s arra bírja, hogy az ezekre fordítani szokott költségeket egészben vagy részben a hadiárvaknak juttassák.

Sárosvármegye közigazgatási bizottsága meg van győződve, hogy Méltóságod hathatós támogatása mellett ezen eszme nem válik a pusztában elhangzó szóvá, rövid idő alatt el fog terjedni s üdvös, áldásos szép eredményeket fog felmutatni.

Azt kéri. Ezt reméli.

Kelt Sárosvárm. közigazgatási bizottságának Eperjesen, 1916. február 14-ikén tartott üléséből.

Nyiralók Debreczenfalva mellett.

Bártfa ajánlata Debreczennek. Kedvezményes villa-építkezések. Megindult a társadalmi akció.

Debreczen, febr. 14.

Debreczen városa, amidőn Debreczenfalva megalapítását elhatározta és azt egyre lendületesebb erővel keresztül is vitte, bebizonyította azt az egész ország előtt, hogy az ellenséges csapások által sújtott Felvidék új és virágzóbb életre keltését nemcsak szívén viseli, hanem ehhez a nagyjelentőségű nemzeti munkához a legszerencsésebb érzékkel is rendelkezik. Érthető tehát, hogy a segítségre szoruló Felvidék továbbra is Debreczentől várja az egész országnak példát mutató támogatást.

Dr. Fekete Elemér, Bártfa város polgármestere, László Lajos, Bártfafürdő igazgatója is azért jártak személyesen Debreczenben, hogy irányító-akciót kezdeményezzen ez a város Bártfafürdő felkarolására — amely nagyon megkönnyítette a mostoha viszonyokat —, annyal is inkább, minthogy ez a hely a Debreczen által

igénybe akarom venni arra, hogy szorgalmammal, engedelmességgemmel és jó magaviseletemmel bebizonyítsam, hogy nem ismerem nagyobb szerencsét az Anyám megelégedésénél! Minden nap kérem az Istent, hogy az én szeretett édes Anyámat az ő leggazdagabb áldásaival jutalmazza meg és neki a szerencsés életéveknek még hosszú sorát ajándékozza! Minden vállalkozásai a saját boldogságára végeződjenek; mert anyám boldogsága: az enyém is, és ez az én kívánságaimnak a legfőbb célja! . . .

Negyvenhat hosszú évet élt bánatos özvegyiségében Bredeczky Sámuelné Eperjesen. Férjének — általa tovább vezetett — naplójába szorgalmasan feljegyezte szintén a családját ért fontosabb eseményeket, amelyek között különösen leányának Krayzell Andrásal az 1830. jún. 3-án létrejött eljegyzése, valamint az 1831. jún. 23-án kötött boldog házassága és az ebből a házasságból származott Krayzell-gyermekeknek a születése volt a legörvendetesebb. Ezek között a bejegyzések között közvetlenségével egészen megindít az 1838. jún. 9-ik napján eszközöltnek az olvasása. Ebben még az izgalomtól remegő kézzel írta le a jó anya és már nagyanya azt, hogy ezen a napon veje: Krayzell András és a kis unokája: Aurél abban az életveszedelemben voltak, hogy a Szent-László-utca felé való sétájuk közben egy elszabadult és megvadult bika őket felnyársalja, de — maguknak hirtelen a földrevetésével — az «égi Atya ezt a szerencsétlenséget róluk elfordította»...

felépített Zboróváralja—Debreczenfalvának éppen a szomszédságában fekszik. Gyalogútja Bártfától Debreczenfalvára két kilométer. Azt kérték tehát, hogy Bártfafürdőre is elsősorban Debreczen terjessze ki a maga gondoskodását és szeretetét. És ehhez Bártfa városa Debreczen közönségének igyekszik is minden tőle telhető módot megadni. Nagy kedvezményeket biztosít a villák-építésénél. Telket díjtalanul kapnak a debreczeniek, követ és épületfát pedig Bártfa városa bekerülési áron ad. Ne vigyék tehát debreczeniek pénzüket külföldre, hanem hazai és elsősorban az arra legjobban ráutalt bártfai-fürdőt frekvencióztatják. Ezzel kiváló szolgálatot tesz ismételt Debreczen a nemzeti ügynek, amely érzékeny veszteséget szenvedne az által, ha a Felvidék életének olyan gazdagon kiaknázzható tényezője, mint Bártfafürdő, amely annyi gyógyhatással rendelkezik, jelentőségét elvesztené.

Minden jel arra vall, hogy Debreczenben élénk visszhangra talált ez a mozgalom, amelynek társadalmi úton való megindítását e napokban megtartott nagy értekezleten ki is mondták. Debreczen nem is állhat meg félúton, továbbra is kezében kell tartani és előbbre kell vinni azt a zászlót, amelyre a Felvidék megmentésének, sőt a nemzeti élet vérkeringésébe való szorosabb bekapcsolásának parancsoló kötelessége van felírva. Hiszen látjuk, hogy amit különösen e téren tesz Debreczen: arra figyel, sőt követi is az egész ország!

A mozgalom megalakulásáról az alábbi tudósításban számolhatunk be:

A városi tanács ülésén.

Dr. Fekete Elemér, a nagy történelmi múltú Bártfa polgármestere és László Lajos fürdőigazgató megjelentek a városi tanács ülésén is.

Márk Endre udv. tan., polgármester meleg szavakkal üdvözölte a vendégeket. Előadta ezután, hogy Debreczenfalva révén Bártfa és Debreczen között szorosabb kapcsolat fejlődött ki, de általában szorosabb kapcsolat van a felvidéki akció alkalmából a Sárosmegyét támogató nagyobb városok és Bártfa között is. Debreczen Bártfa iránt a legrokonszenvesebb érdeklődéssel viseltetik.

Dr. Fekete Elemér köszönetet mondott a

«Hála a jó Istennek az ő védelméért! — folytatja tovább, — Segítsd és óvjad Teremtőm a jövőben is minden Szeretteimet minden szerencsétlenségtől és veszedelemtől! . . .

Hű vallásosságáról és templomlátogatásáról tanúskodnak azok a kis füzetek is, amelyekben a hallgatott egyházi beszédek alapigéit és sokszor egész beosztását és eszmemenetét is szorgalmasan feljegyezte.

Bredeczky-néről az utolsó naplófeljegyzés, melyet azt tovább folytató leánya írt volt be, az, amely, az 1858. évi április hó 29-ik napján, nagy gyöngédséggel és fájdalommal azt örökíti meg, hogy ezen a napon . . . «déli 12 órakor halt meg feledhetetlen édesanyám szeliden és csendesesen, életének 72-ik évében, végső elgyengülésben. Béke porainak!»

És ennek az elhalálzásnak a körülményeiről a családban egy szintén felemlítésreméltó hagyomány maradt fenn, amelyben egy igen régi állóóra játssza a szerepet. Az a régi óra ez, amelyet Bredeczky valamikor egy wieni hívtől örökölt és amely ezeknek a soroknak az írásánál, halk ketyegésével itten hívogatta fel figyelmemet magára és azokra a régmúlt percekre, amelyeknek tovatűnését oly szorgalmasan és a családhoz való ragaszkodásában olyan híven jelezte már a Bredeczkyék idejében is.

A magas talapzaton emelkedő és az óraművet magába záró középrésznek a nézőtől való baloldalán fából művészileg faragott Psyche

meleg foglyet magán hűres Bártfának eb tására. B egy újab előnyöse birtok vo

László

fürdő tő új terület tása céljára leten feké építkezhe nem kell kedvezm keséshez építettök nyolc-tíz járulnak soknak a Debrecze hervadhat Behat hogy Bárt indítja a utánra na

A 'an letet, a v voltak: M Elemér és Weszprém Királyi Tóth Istv dr Freund dr. Kun B Than Gyú Bárdos G Tüdös Ká dr. Körös Dr. F ismertetté éppen úgy Kardos hez. Kij-le landó fürd van a köz

áll, aranyoz tűzött haj faragott fe redőzött ké felső testé műnek, ar gasra tartó az óraműn emelte fel jobbában, szintén egy nyozva és gyöngéd t

Azt reg ban, hogy nak regge bizonnal teljesen ha az időpont jéhez szállt gyengeség éppen ann művet, am meg meg Ilyképe juttatva es datlanul ő eperjesi c- őrizett sírd terjeszti gy

meleg fogadtatásért. Elmondja, hogy a cél, amelyet maguk elé tűztek, az 1505-ben alapított híres Bártfa fürdő országos fellendítése. Számítanak ebben elsősorban is Debreczen támogatására. Bártfa házikézelésbe vette át a fürdőt s egy újabb területet szerzett, amelyen nagyon előnyösen lehet építkezni. *Ez a terület Rákóczi-birtok volt.*

László Lajos fürdőigazgató ismerteti a bártfai fürdő történetét. Majd rátér arra, hogy az az új terület, amelyet Bártfa a fürdő felvirágoztatása céljából megvett, nagyon szép, lankás területen fekszik. Itt az örökéleti rendszer alapján építkezhetnek. Ez azért előnyös, mert a telket *nem kell megfizetni.* Emellett azonban még más kedvezményeket is biztosít a város. *Így az építkezéshez fát és követ önköltségi árban ad az építőknek.* Általában véve e kedvezmények *nyolc-tíz százalék megtakarítást jelentenek.* Ehhez járulnak még, hogy elengedik a villatulajdonosoknak a gyógy- és zenedíjak felezését. Ha Debreczen ezt az akciót megindítja, ezzel újra hervadhatatlan érdemeket szerez nevének.

Beható vita után a városi tanács kimondotta, hogy Bártfafürdő fellendítése érdekében megindítja a társadalmi mozgalmat s e végből délutánra nagy értekezletet hívnak össze.

A nagy értekezlet.

A tanácsülés után tartották meg az értekezletet, a városháza közgyűlési termében. Jelen voltak: Márk Endre udv. tan., polgárm., dr. Fekete Elemér és László Lajos, a vendégek, továbbá: Wessprémy Zoltán, dr. Bernolák Nándor, Szent-Kiráyi Tivadar, Kardos László, Verzár Kálmán, Tóth István, Mihalovics Jenő, dr. Nyiri Ernő, dr. Freund Jenő, Somossy László, Kesserű Lajos, dr. Kun Béla, dr. Petzko Ernő, dr. Fejér Ferenc, Than Gyula, Biczó Gyula, dr. Löfkovits Arthur, Bárdos Géza, Ungár Jenő, Csurka István, dr. Tüdös Kálmán, Polgári Bálint, Gyarmathy István, dr. Körössi Kálmán és mások.

Dr. Fekete Elemér és László Lajos itt is ismertették a megvalósításra váró szép tervet éppen úgy, mint a városi tanács ülésén.

Kardos László szólott legelőször a kérdéshez. Kijelenti, hogy Debreczen közönsége állandó fürdőlátogató. A fürdővel azonban úgy van a közönség, hogy azt az orvosa tanácsára

áll, aranyozott pille szárnyakkal és magas kontyba tűzött hajfürtökkel. Az elbájoló puhasággal faragott felső test szabad, az alsó pedig dúsan redőzött könnyű lepelbe van burkolva. Az alak, felső testével, gyöngéden föléje hajlik az óraműnek, amelyről és annak számlapjáról, magasra tartott baljával, éppen az azt eltakaró és az óraműnek jobboldalán dúsan alómló leplet emelte fel, míg nem az óraműre támaszkodó jobbában, magasra tartott fénylő szárnyakkal, szintén egy aranyozott pille ül. Erre van irányozva és ennek a szépségében gyönyörködik gyöngéd tekintete.

Azt regélik erről az öreg óráról a családban, hogy azt Bredeczkyné még halála napjának reggelén is maga húzta fel, azonban — bizonyos az erőtelenség folytán — már nem teljesen hanem csak úgy, hogy éppen abban az időpontban, amelyben tiszta lelke teremőjéhez szállt fel, az óra is lejárt és megállott. A gyengeségtől reszkető áldott kéz már csak éppen annyi időre tudta felhúzni az öreg óraművet, amennyi a Bredeczkyné élete folyására még meg volt határozva. . .

Ilyképen, — ezt az igénytelen hagyományt juttatva eszünkbe, — ez az öreg óra is szakadatlanul órála beszél! . . . Órála, akinek az eperjesi csendes temető családi sírkertjében őrizett sírdombja fölé egy hatalmas fa is áldólag terjeszti gyöngéd ágait! . . .

□□

választja meg Bártfafürdő különösen jót tesz vérszegényeknek, a gyomorbajosoknak megfizethetetlen, az üdülőknek; ha már most kényelmes berendezést, jó kosztot találhat ott a közönség, nagyon alkalmas ez a magyar fürdő a támogatására. Indítványozza azonban azt, hogy olyan rendszeri hozzon be a fürdőigazgatóság, hogy a villák bérbeadását, mikor a tulajdonos esetleg nem veheti igénybe, biztosíthatja. Így aztán kifizetné magát a villa építkezés. Egyébként hangoztatja, hogy a maga részéről kész a leglelkesebb propagandát kifejteni e szép mozgalom érdekében.

Dr. Fekete Elemér nagyon köszöni a szíves támogatást s az indítványra reflektálva kijelenti, hogy a villa bérbeadásáról a fürdőigazgatóságnak az üzemkezeltési szabályzat értelmében is kötelessége gondoskodni.

Márk Endre felhívja a debreczeni testületek vezetőit, hogy igyekezzenek Debreczenfalva mellett Bártfán üdülőházakat építtetni. Az iparosok Debreczenfalva mozgalomával kapcsolatban már tudomása szerint, el is határozták egy ilyen üdülőház felállítását. Ennek természetesen Bártfán van a rendeltetése, ahol a fürdő van, ahol minden kényelmet és szórakozást is megtalálhatni.

Sesztina Jenő megfelelő vasúti összeköttetés kieszközölését kéri Bártfával. Északmagyarországgal nagyon rossz volt a vasúti összeköttetésünk.

Dr. Fekete Elemér kijelenti, hogy a vasúti összeköttetés javítása érdekében az illetékes helyeken lépéseket fognak tenni.

Kardos László kéri még, hogy például a Kereskedő Társulat betegeinek elhelyezésére tegyen a fürdőigazgatóság annak idején megfelelő ajánlatot.

Az intéző-bizottság.

Márk Endre udv. tan., polgármester indítványára végül a mozgalom intézésére a következő bizottságot választották meg: elnök: Wessprémy Zoltán, titkár: Than Gyula, tagok: Kardos László, dr. Freund Jenő, Verzár Kálmán, Sesztina Jenő, Polgári Bálint, Bárdos Géza.

A bártfai vendégek látogatásai.

Dr. Fekete Elemér, Bártfa polgármestere és László Lajos fürdőigazgató a városi tanács tagjainak kíséretében megtekintették a város nevezetességeit. Este fél nyolc órakor Márk Endre udv. tan., polgármesterrel megjelentek a bártfai vendégek a Katona-Otthonban is, ahol dr. Ferenczy Gyula egy tanár, igazgató fogadta őket. Nagy érdeklődéssel figyelték a Katona-Otthon mozgalmas életét, amikor száz és száz katonának osztották ki a theat s Magyar Imre kitűnő zenekara hazafias nóták előadásával emelte a hangulatot. A Katona-Otthonból a vendégek a színházba mentek, ahol a város páholyából nézték az előadást.

SZÉCHENYI-KÖR.

A Kör harmadik felolvasó-estélye
febr. 23-ikán lesz. Ez alkalommal szaval *Rusznak* Gusztáv, az Eperjesi Vakok Intézetének növendéke; felolvas *Jakobi Dezső* «Az orosz betörés és Sárosvármegye» címen.

Felhívás. A Széchenyi-kör népkönyvtárainak kezelőit ez úton is kérem, jelentsék be nálam *sürgősen*, milyen kárt szenvedtek a népkönyvtárak akár az ellenség, akár a katonai beszállások vagy a menekülés miatt? Mely könyvek veszttek el, vagy rongálódtak meg, mennyi a kár? Kijelentésük van arra, hogy e károk megtérülnek. Kiváló tisztelettel dr. *Wallentinyi Samu*, az Eperjesi Széchenyi-kör titkára.

A Kör harmadik zeneestéje. Műélvezetben gazdag hangversenyt nyújtott közönségünknek a Széchenyi-kör háziestéje f. hó 16-ikán.

A siker *Moyzes* Miklós zeneszakválasztmányi tag buzgó rendezését dicséri. A női hangnak valóságos ünnepe volt e hangverseny. *Kulcsár* Juliska budapesti ének-művész nő elbűvölő hangja az ének-művészetnek oly tökéletes megnyilatkozását nyújtotta, amely a legelsőrendű s legmagasabb igényeket is teljes mértékben kielégítette. Gounod-nak *Faust-áriáját* a tiszta, nemesen csengő, lírai lágú hang oly magas nivóju kidolgozásban adta elő, amelyet ritkán lehet élvezni. *Antalfy—Zsross Dezső* «Reszket a bokor», *Dienzl Oszkár* «Liliomszál», *Káldy Gyula* «Csalogánydal» című dalok, s a ráadásul s a közönség frenetikus tapsára még meg is ismételt *Kún László* «Sohse nyit» c. dala utólról érhetetlen bájjal voltak előadva. *Kulcsár* Juliska úrihölgy énekéhez a zongorakíséretet *Hoffmann Oga* művész nő, a zeneiskola tanárnője játszotta a szokott precíz játékkal. A női éneknek kedves bemutatója volt az eperjesi állami tanítónőképző-intézet énekkarának a fellépése is. Közönségünknek élénk érdeklődését felkeltette már maga az a kép is, amelyet a hangverseny dobogóján az ifjú dalosok megjelenése nyújtott. *Moyzes* Miklós tanár vezetése és zongorakísérete mellett a nagyszámú énekkar *Cherubini*: «Nőikar a Blanche de Provence»-ból és *Schubert*: «A vadrózsa» c. műveket adta elő. A karéneknek egységes ereje, szeliden lüktető hullámzása s finoman csiszolt crescendói gondos előkészületről, a tagok nagy fegyelmességéről, ambíciójáról s főképp a vezető-tanárnak szakavatott mesteri munkájáról tett tanúságot. *Káldi Soma*, a zeneiskola igazgatója *Rubinstein* «Zongoraverseny»-nek I. tételét adta elő a katonai zenekar kíséretével. Hatalmas zenei produkció volt ez, amelyet nagy zenei tudás és a zeneművészet lelkes szeretete volt képes létrehozni. A 66. sz. gyalogezred zenekara, *Jeschek Gusztáv* karmester vezetése mellett *Mendelssohn*: «Szentivánéji álom» nyitányát és *Swendsen* «Norvég művészkarnevál»-ját játszotta szokott fegyelmességgel és ízléssel.

HIREK.

Fejfák alól.

Ne mondjátok: nem térünk vissza,
Nem szállunk ki a koporsókból,
Álmat sem élünk itt a sírban,
Megfosztva minden földi jótól.

Szívünkkel — túl a nagy csatákon —
Ölelni járunk, vigaszt szórni,
A megtörteteket, gyászolókat
— Emelve lágyan — védni, óvni.

Az álunk is szebb, mint a régi:
Tündér-regéket élünk által.
Aranyá szőjük vérünk, gyászunk,
S útunkra kelünk tiszta vággyal.

És meglátjátok, ha ragyog majd
A béke bársony viganója,
Ott láttok minket szellemszárnyon,
Hol öröm csendül, sír a nóta.

Testünk pihenhet messze-távol
Deszkába zárt kicsiny honában,
De lelkünk mégis köztetek jár:
S virág nyílik a föld porában.

Marencsin Zoltán.

Bujanovics Gyula főispán minden szerdán d. e. 10—12 óra között ad magánkihallgatásokat.

Kitüntetés. Öfelsége *Kineisz* Józsefet, az eperjesi adóhivatal adóosztályát, ki jelenleg az olasz harctéren mint a 17. honvédegyezred hadnagya küzd, az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartásáért signum laudis-szal tüntette ki.

Használjunk posta hadisegély-bélyeget!

Egy hős ezredorvos temetése.

Megírtuk, hogy dr. *Juhász* János ezredorvos a harctéren kapott betegsége következtében elhunyt. Kolomeai tudósítónk, *Nendtvich* Vilma, a Magyar Vöröskereszt harctéri különítményének főnöknője a következőkben írja le a hős ezredorvos beszterelését: A legutóbbi nagy offenzíva alatt jöttek a sebesült- s betegszállító-vonatok, hol ő a front mögötti exponált galíciai betegnyugvó-állomás parancsnoka volt, ki nem ismert pihenést, fáradságot. Talán tíz napon keresztül egyfolytában éjjel-nappal dolgozott, szortirozta a sebesülteket, osztotta kórházakba, transzportokat állított össze, míg egyszer őt is leverte lábáról a gyilkos kór s ágyának dőlt. Itt a messze idegenben, távol szerető hitvesétől, édes gyermekeitől De azért magyar testvérek ápolták, magyar doktorok gyógyították, féltve, önfeláldozóan; de mindhiába, a halál győzedelmeskedett felette! Megilletődve állották a koporsóját körül Mindenki, kit a kór ágyhoz nem köt, mindenki megjelent, hogy elsirják az elválás fájó könnyeit. Febr. 7-ikén d. u. 3 órakor *Kemény Ede* superior fényes papi segédlettel a koporsót besztertelte, majd *Safranek* budapesti egyetemi m.-tanár koporsójához lépett s meghatott hangon búcsúzott el a kiváló, kötelességtudó kartárstól, az emberbaráttól, ki életével áldozott a hazának, mert hivatása teljesítése közben érte utól a végzete. Szem nem maradt szárazon; még a rideg katonák is könnyet morzsoltak szét szemükben. A tábori-posta énekkara «Miért oly borús...» dalt énekelte s ezzel búcsúzott el a kedves, víg jóbarát koporsójától. Hat katona vállára vette a koporsóját s megindult a menet, az egészségügyi katonák sora között, követve a hadseregcsoport-parancsnok, a vezérkar, orvosok, ápolónők, tisztelők beláthatatlan tömegétől a vasúti kocsiig, hol bevagonirozták, hogy utolsó útjára vigyék az édes haza földjébe. A székesfehérvári temető virraszt most álma felett s a kegyeletnek angyala örökdió hűlt tetemén.

Az eltitkolt gabona- és liszt-készletek elkobzása a jövő héten veszi kezdetét. Elkobzandó lesz minden benem jelentett készlet, amelyet a pénzügy-örtség a kormányrendelet által a házi és gazdasági szükségletre megállapított mennyiségen felül talál, továbbá amely azoknál van, akik február hónapra a rendőrkapitánytól, dacára annak, hogy készletük volt, *lisztvásárlásra jogosító igazolványt kértek*. Az elkobzáson felül az illetőket a rendőrkapitány szigorúan meg fogja büntetni. Felkérem tehát mindazokat, akiknek több gabonájuk vagy lisztjük van, mint amennyit ők a kormányrendelet értelmében megtarthatnak, a fölösleget a Haditermény eperjesi megbízottjának, a *Fuchs és Zahler* gabonakereskedő cégnek azonnal adják át; azokat pedig, akik február hónapra az igazolványt kivették, dacára hogy volt készletük, azt a rendőrkapitánynak jelentsék be. Tájékoztás közlöm, hogy az a legnagyobb készlet, amelyet *házi szükségletre* valaki megtarthat egész aug. 15-ikéig terjedő időre, személyenként:

1. mezőgazdasággal foglalkozóknál lisztben 70 kg. vagy gabonában 100 kg.
2. másoknál lisztben 40 kg. vagy gabonában 60 kg.

Gazdasági szükségletre nem szabad többet megtartani, mint amennyire ezidő szerint valósággal szükség van, azaz ú. n. előre nem látható esetekre nagyobb készletet megtartani tilos. Eperjes, 1916. február 19. *Faragó* József, kir. tanácsos, polgármester.

Árdrágítók büntetése. A rendőrkapitány példás ítéletet hozott tegnap. Kún Sándor kereskedő egy pár virslit 28 fillérért adott el, jöllehet annak az ára 18 fillérben van megállapítva. A rendőrkapitány Kún Sándor kereskedőt 100 koronára, Pavlovics Anna vevőt pedig 5 kor. büntetésre ítélte.

Kinevezés. A Sárosvárm. Mezőgazd Szesztermezők Szeszfinomító és Szeszértékesítő Szövetkezetének főkönyvelő-irodafőnöke, *Fái* Hugó e napokban távozik városunkból a fővárosba, ahol a *Gottschlig* A. részvénytársaság szesz- és likőrgyár irodafőnökévé választották. Távozása veszteséget jelent társadalmunkra nézve, melynek rendkívül szimpatikus tagja volt, de veszteséget jelent az eperjesi szeszfinomítóra nézve is, mely rendkívül szakértő és agilis főtisztviselőjét veszti el.

Áthelyezés. *Andrásovsky* Lajos bártfai hitoktatót *Szikszóra* s helyébe *Bártfára Oberle* Jánost helyezték át.

Új plébános. A *Kurimszky* János eltávolításával megüresedett szinyei r. k. plébániára eperjesi földink, *Dobrinzsky* József bártfai káplán nevezetett ki, aki a wieni tábori lelkészletnél 11 $\frac{1}{2}$ évig teljesített katonai szolgálata alól felmentetvén, plébániáját febr. 19-ikén foglalta el.

Halálozások. *Rontsinszky* Ágoston földbirtokos febr. hó 4-ikén este 9 órakor, 70-éves korában Nagymihályon meghalt. Temetése a legnagyobb részvét mellett e hó 6-ikán az ev. egyház szertartása szerint ment végbe.

Öz. dobói *Dobay* Imréné született nemes *Krieger* Mária nagyasszony, élete 81-ik évében Dobón meghalt. A nagyasszony halála megyénk egyik legkiterjedtebb családját, a dobói *Dobay*-családot borította gyászba. A 48/49. évi nagyidők tanújának özvegyét a család ősi fészkében, Tarczadobón helyezték örök nyugalomra. A család a gyászbeszéd alkalmából a következő gyászjelentést adta ki: «Mély fájdalommal jelentjük, hogy családunk szeretett nagyasszonya, az önfeláldozó édesanya, legjobb anyós, mostohaanya, szerető nagyanya, hűséges testvér és rokon, öz. dobói *Dobay* Imréné szül. nemes *Krieger* Mária úrasszony, életének 81-ik évében, hosszas szenvedés és a halotti szentségek ájtatos felvétele után Tarczadobón, február 16-ikán éjjel 1 $\frac{1}{2}$ órakor az élők sorából elköltözött. A megboldogult földi maradványait f. é. február hó 18-ikán délelőtt 10 órakor fogjuk Tarczadobón, a helybeli kegyúri templomban lelkiüdvéért mondandó szentmisével kapcsolatosan, a családi sírboltban örök nyugalomra helyezni. Tarczadobó, 1916. évi február hó 16. Nyugodj békében, emlékedet szeretettel őrizzük! Dr. *Dobay* József, fia. *Dobay* Árpád, mostoha-fia. *Dobay* Józsefné fanciesali és prószéki *Joób*-Fanciesaly Berta, menyé. *Dobay* Katinka, György, Ferenc, unokái. Öz. nemes *Littrow* Henrikné szül. *Krieger* Ilona, stronstorfi *Hirsch* Albertné szül. *Krieger* Gizella, testvérei.»

Tahy Emilné szül. tahvári és tarkeői *Tahy* Paula rövid szenvedés után, élete 60-ik évében Eperjesen meghalt. A haláleset alkalmából a család az alábbi gyászjelentést adta ki: «*Tahy* Emil, mint férj — úgy a saját, mint elmebeteg *Tahy* Sándor, az elhunyt fivére és az egész rokonság nevében is — őszinte mély fájdalommal jelenti, hogy neje, tahvári és tarkeői *Tahy* Emilné szül. *Tahy* Paula úrasszony rövid szenvedés és a halotti szentségek ájtatos felvétele után, élete 60-ik évében, f. é. február 17-ikén a dél-

utáni órákban Eperjesen jobblétre szenderült. A megboldogult földi maradványai a róm. kath. egyház szertartásai szerint február 19-ikén d. u. 3 $\frac{1}{2}$ órakor fognak a főutcai saját házából a róm. kath. sírkertbe örök nyugalomra helyzetetni. Az engesztelő szentmise áldozat pedig február 21-ikén d. e. 9 órakor fog a helybeli róm. kath. főtemplomban az Úrnak bemutatni. Eperjes, 1916. február 17. Az örök világhosszág fényeskedjék neki!»

Kardos Kálmáné szül. *Gibás* Anna, életének 45-ik évében, rövid szenvedés után február 12-ikén meghalt. Temetése febr. 14-ikén a r. k. egyház szertartása szerint ment végbe.

Dr. Propper József tb. vm. főügyész. *Bujanovics* Gyula, Sárosvármegye főispánja dr. *Propper* József eperjesi ügyvédet, vm. tb. alügyészt, várm. tb. főügyésszé nevezte ki. Dr. *Propper* József a háború kitörése óta, mint a Sárosvármegyei Hadsegélyző Bizottság pénztárosa s mint az eperjesi Izraelita Népkönyha titkára, önzetlen, közhasznú tevékenységet fejtett ki. Főügyésszé való kinevezése egész társadalmunkban kellemes visszhangra talált.

A ferencrendiek eperjesi kolostorában, a nap folytán, hogy a ferenciek galíciai rendkormányja a magyar provinciának átengedett tagjait — mint azt már megírtuk — az elfoglalt lengyelországi területeken visszanyert kolostoraik miatt visszahívta, személyi változás állott be. *P. Szuber* Anzelm eperjesi házfőnök megváltik eddigi állásától s a magyar rendkormány az így megüresedett eperjesi zárda főnöki állásra *P. Böhm* Brunót nevezte ki. Segédjéül *P. Blücher* Barnabás újmisérs rendtag nevezetett ki.

Könyv- és kóta ujdonságok, művész képeslevelezőlapok, divatos levélpapírok *Molnár Jenőnél* Eperjesen kaphatók.

Vasúti áthelyezések. Szolgálati érdekből áthelyezettek: *Memlaur* Károly hivatalnok Eperjesről Csorbára mint állomási főnök, *Klekner* Pál hivatalnok Csorbáról Eperjesre, *Bartholy* Sándor hivatalnok Trsztenáról Héthársra, *Podhorányi* Rezső hivatalnok Kassáról Trsztenára mint állomási főnök és *Zsebráczky* Gyula hivatalnok Héthársról Kassára.

Királyunk imája. A világtörténelmi események ama forgatagában, amelyek között élünk, az Országos Hadsegélyző Bizottság jelenyosztálya azt a feladatot szolgálja, hogy enyhítse a hadbavonultak hozzátartozóinak megélhetési gondját és könnyítsen sorsukon a jelenben és a jövőben. E sok ágazatú tevékenység egyik most megindult akciója a «*Királyunk imája*» elnevezés alatt fordul a hazafias társadalom áldozatkészségéhez. Ezen elnevezéssel művészi kivitelű, dombornyomású ezüst gyűrűket hozott forgalomba, megörökítve azt a megkapó képet, mely szeretett uralkodónkat imádkozás közben ábrázolja. E szép kivitelű és a történelmi évszámokkal ellátott gyűrűk örök emlékei maradnak a most dúló népek csatáinak és felette alkalmasak arra, hogy azokat — mint a mai nagy időknek a jövőben egyre értékesebbé váló történelmi emléket — mindnyájan megszerezzük és viseljük. Olyan akció ez, mely az egyének legnemesebb és legtisztább emberi érzéseihez fordul: a hazaszeretet s a jótékonyosság szelleméhez; azokhoz a lelki érzésekhez, melyek a haditettek világhíres dicsősége mellett a szeretet ezernyi áldozatkészségének legfenségesebb emlékeivel gazdagítják hazánk történetét. Ebben az akcióban tehát bizalommal számíthat a bizottság a magyar társadalom és közélet minden tagjának készséges támogatására. A gyűrűk ára 2 kor. és minden nagyságban kaphatók. A pénz előzetes beküldése mellett a gyűrűket bérmentve küldi a Bizottság, testületek stb. utólagos elszámolásra is átvehetnek bármely mennyiséget. Rendelésnél, vagy pénzküldésnél ügyelni kell a következő pontos címre: Országos Hadsegélyző Bizottság Jelenyosztálya Budapest, Képviselőház.

Az Eperjesi 23-ikán d. u. gyűlését a va

Klauszer

lése. Eperjesi jarasi főszónak nyílt terem melyet Piller hatósági bizottság nap d. e. 1 $\frac{1}{2}$ 12 termébe, moösszehívó Piller birtokos nyitotta az értekezlet megüresedett oly egyén kerfösszpontosul. kat, hogy állapoztán a választott támogassági tag, nagy ad kifejezést a tisztikara közöztisztikara a hábképességeit s ményé szerint kébe Klauszer titkárt ajánlja. jegyző, ügyismunkásságot most a háború a megye bizd. Honorálniok üresedésben Bizonyos benn előzékeny, kés új állásába is után az értekez Klauszer Kálmán után a pályaz erejével azon meg. Erről az énak jelentést

Köszönet a szeszfinomító Lászlóné úrnő. Nőegylet népkat halálan ké

Kinevezte miniszter *Hucsk* várm.) gör. kat m kir. a lami e a X-ik fizetés vényzerű szel lakaspénzből a tanítónővé ne

A «Vasá száma folytatja a közlését, harcteréről ho érdekes képe terekről, a F rokról stb. Sz László és H novellája, Szé közlemények arcképei s a napjai, Irodalozás stb. A negyedévre 5 kor. Megrend hivatáiban Ugyanitt me olcsóbb újsá 2 kor. 40 fill

Kiss Ist érkezett a e közlegénye r küldött levél.

Használja

Az Eperjesi Takarékpénztár február 23-án d. u. 3 órakor tartja rendes évi közgyűlését a városháza nagytermében.

Klauszer Kálmán főszolgabírói jelölése. Egger Ferenc halálával megüresedett eperjesi járási főszolgabírói állás körül sok kombinációnak nyílt tere. Ennek a február 14-iki értekezlet, melyet Piller Kálmán udvari tanácsos, törvényhatósági bizottsági tag hívott egybe az említett nap d. e. 1/2 12 órájára a vármegyeháza kis tanácstermébe, most véget vetett. Az értekezletet az összehívó Piller Kálmán udvari tanácsos, nagybirtokos nyitotta meg. Megnyitójában ismertette az értekezlet célját. Szükségnek tartja, hogy a megüresedett eperjesi járási főszolgabírói állásba oly egyén kerüljön, kiben az érdekelt járás bizalma öszpontosul. Kéri a megjelent bizottsági tagokat, hogy állapodjanak meg egy egyénben, akit aztán a választás esélyeivel szemben teljes erejükkel támogassanak. Meliorisz Kálmán megyebizottsági tag, nagybirtokos felszólalásában örömeinek ad kifejezést a felett, hogy Sárosvármegye kiváló tisztikara között nagyon nehéz a választás. Ez a tisztikar a háború alatt mutatta meg igazán kiváló képességeit s tiszteletreméltóságát. Mégis véleménye szerint az eperjesi járási főszolgabírói székébe Klauszer Kálmán vm. tb. főjegyzőt, főispáni titkárt ajánlja. Klauszer úgyszint mint megyei aljegyző, úgyszint mint főispáni titkár oly kiváló munkásságot tanúsított mindenkor, de különösen most a háború idején, hogy ezen munkásságot a megye bizottsági tagjainak honorálniuk kell. Honorálniuk kell pedig éppen azzal, hogy a most üresedésben lévő főszolgabírói székbe ültessék. Bizonyos benne, hogy Klauszer munkaképességét, előzékeny, készséges modorát, igazságszeretetét új állásába is magával viszi. Meliorisz felszólalása után az értekezlet egyhangúlag elhatározta, hogy Klauszer Kálmánt felkéri, hogy a pályázat kiírása után a pályázati kérvényét adja be s minden erejével azon lesz, hogy ez állásba őt válasszák meg. Erről az értekezlet Bujanovics Gyula főispánnak jelentést tesz.

Köszönetnyilvánítás. *Schwarcs* Árpád úr, a szeszfinomító igazgatója 25 koronát, *Bielek* Lászlóné úrnő 20 koronát adományozott az Izr. Nőegylet népkonyháának. A kegyes adományokat halálán köszöni az elnökség.

Kineveztetés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter *Hucskóné Dziják* Anna múcsonyi (Borsodvarm.) gör. kath. el. iskolai tanítónőt az eperjesi m. kir. állami em. iskolai tanítónőképző-intézetbe, a X-ik fizetési osztállyal járó fizetésből, a törvényzerű személyi pótlékból és szabályszerű lakaspénzből álló illetményekkel, gyakorlóiskolai tanítónővé nevezte ki.

A «Vasárnapi Ujság» február 13-iki száma folytatja azoknak a szenzációs képeknek a közlését, melyeket tudósítja a bolgárok harcteréről hozott magával, ezenkívül rendkívül érdekes képeket ad a montenegrói és más harcterekről, a Franciaországban internált magyarokról stb. Szépirodalmi olvasmányok: *Lakatos* László és *Heyking* grófnő regénye. *Barta* Lajos novellája, *Szóllósi* Zsigmond tárcája stb. Egyéb közlemények: a Kistaludytársaság új tagjainak arcképei s a rendes heti rovatok: a háború napjai, Irodalom és művészet, Sakkjáték, Halálozás stb. **A VASÁRNAPI UJSÁG** előfizetési ára negyedévre 5 kor., **VILÁGKRÓNIKA**-val együtt 6 kor. Megrendelhető a **VASÁRNAPI UJSÁG** kiadóhivatalában (Budapest, IV., Egyetem utca 4.). Ugyanitt megrendelhető a **KÉPES NÉPLAP**, a legolcsóbb ujság a magyar nép számára, félre 2 kor. 40 fill.

Kiss István Habicz Reg. 15. Ily címen érkezett az eperjesi 15-ik nehéz-tarackezred egy közlegénye részére egy budapesti ügyvédi irodából küldött levél. S a magyar posta kézbesítette. Tény!

Használjunk posta hadsegély-bélyeget!

A M. Kárpátgyűlés Eperjesi Osztálya f. hó 13-án tartotta azt a választmányi gyűlést, amely az ezidei közgyűlést van hivatva pótolni. A gyűlést *Kissóczy* Mátyás, az Osztály elnöke vezette, aki elnöki megnyitójában rámutatott azokra a viszonyokra, amelyek most az Osztályra is ránehezednek s amelyek az Osztály munkásságát is nagy mértékben megbénítják. Mély meghatottsággal megemlékezett az elnök egyúttal a nagy veszteségekről, amelyek az Osztályt érték; így elvesztett az Osztály két választmányi tagot: *Hulyák* Valért és *Zavatsky* Szilárdot; a hősi halált halt *Hulyák* Valér az Osztály egyik legkiválóbb turistája volt, aki minden turistaügyért lelkesedett s az Osztály minden dolgában tevékeny részt vett; *Zavatsky* Szilárdban az Osztály egyik leglelkesebb alapítóját és támogatóját veszítette. A tagok sorából hősi halált halt *Munkácsi* Béla; meghaltak: *Faltn* Géza, *Fest* Géza, *Gregor* Gerő és *Szabó* Géza (kereskedő). Mindnyájuk emlékét az Osztály kegyelettel fogja megőrizni. *Szatórisz* Frigyes ügyvezető elnök beszámolt az Osztály 1915. évi munkásságáról, amely mindaddig, míg a harctér az Osztály területének nagy részét lefoglalta, teljesen szünetelt. Amint azonban a harctéri helyzet javult, az Osztály is mindinkább életjelt adott magáról. Elsősorban azon volt, hogy a megye területén levő hadiemlékeket a jövő számára megóvják: a mobilis hadiemlékek összegyűjtése körül dr. *Tóth* Miklós, *Bártfa* sz. kir. város h. rendőrkapitánya nagy tevékenységet fejtett ki, az összegyűjtött emlékek a bártfai múzeumban nyertek megfelelő helyet; kiváló harctéri fényképeket szerzett *Linszky* K. m. kir. erdőmester, a zborói osztály-képviselője; egyes nevezetesebb harctéri emlékek megőrzése körül a kincstár is nagy buzgóságot fejtett ki, így a kincstár területén levő összes katonasírok, a bennök fekvő hősök nevével együtt jegyzékbe lettek foglalva. A megőrzött emlékek mindenkor nagy vonzóerőt fognak gyakorolni minden idegenre, amint már 1915. folyamán is sok száz turista kereste fel nemcsak a megóvott emlékeket, hanem azokat a nevezetes helyeket is, különösen Zboró vidékét, ahol a háború hónapokon át dúlt s ahol az orosz invázió megakadt. A gyógyító növények gyűjtését és értékesítését ez évben is szorgalmazták, mely törekvésünkben ezidén is *Szabó* Elemér kir. tanfelügyelőben lelkes és kitartó segítő társat találtak. Ennek köszönhető, hogy pályázatunk ezidén is eredményes volt; a pályázók közül kiválik *Uram* Péter, gombosszentgyörgyi tanító, aki saját községes és környékbeli szegény emberekkel 596 kor. értékű gyógynövényt hozott forgalomba. *Uram* Péternek a választmány közhasznú törekvéseinek elismerésül 40 kor. jutalomdíjat szavazott meg. A többi pályázók csak abban az esetben fognak jutalmat kapni, ha a kimutatott forgalmat hatóságilag igazolják. Az Osztály egyéb munkássága Eperjes környékének volt szentelve, amennyiben egyik legszebb és legforgalmasabb sétaúton, a *Kissóczy* Mátyás-úton nagyobb költséggel parterosztást eszközöltünk és két igen szép ülökét helyeztek el. A számvizsgáló-bizottság jelentését a választmány köszönettel fogadta s *Palesch* Árpád pénztárosnak buzgó munkásságáért köszönetet szavazott s neki 1915-re a felmentvényt megadta. A pénztáros jelentése szerint a múlt év folyamán 3 új tag kért felvételt, nevezetesen: *Hartmann* Gyula, dr. *Szmandray* Simon és *Miszcsikó* József. A választmány mind a hármat szíves-örömmel az Osztály kötelékébe fölvetve Ezután foglalkozott a választmány az 1916. évi munkaprogrammal s abban állapodott meg, hogy az Osztály munkássága a viszonyokhoz fog alkalmazkodni, egyelőre többrendbeli faültetés és a *Kissóczy* Mátyás-útnak az Erdei-lakig való meghosszabbítása van tervbe véve. Minthogy ezek a munkálatok sokba kerülnek, a választmány

felkérte a pénztárost, hogy a tagsági díjakat már március hóban szedesse be, az Osztály tagjait pedig arra kéri az Osztály, hogy a tagsági díjakat, az esetleges hátralékokkal együtt — mint eddig mindig — készségesen szolgáltatssa be. A választmány végül abban állapodott meg, hogy a mostani viszonyok között az Osztály közgyűlése s evvel együtt a tisztújítás is elmarad, s a választmányban támadt üresedések egyikét *Theisz* Ármin volt pénztárossal tölti be, aki 9 éven át nagy odaadással szolgálta az Osztályt s annak felvirágoztatása körül nagy érdemeket szerzett magának.

Aki mindennap következetesen használja az Odolt, az mai ismereteink szerint az elképzelhető legjobb száj- és fogápolást gyakorolja.

Ára: nagy üveg 2.— k, kis üveg 1.20 k.

A Nagysárosi Múmalom ajándéka.

Lapunk múlt számában ily címen közölt cikkünkbe tévedés csúszott be, amennyiben a tisztviselők nem, csupán a munkások részesültek természetbeni adományban.

Orosz fogságban. *Bukovszky* Pál eperjesi gör. kath. el. iskolai tanító még az 1914. évben, a nagy mozgósítás alkalmával vonult be katonai szolgálatra. Przemyslben az ellenséges körülmények között orosz fogságba esett, honnan nemrégiben hozzátartozóihoz értesítés érkezett tőle. Jelezte, hogy egészséges és mint orosz fogoly Szamarkandban van.

Képeslevelező-lapok jótékony célra.

Az ötensége *Stefánia* kir. hercegnő gróf *Lónyay* Elemérné védnöksége alatt álló Országos Anya- és Csecsemővédő Egyesület engedélyt kért a vall.- és közokt.-ü. minisztertől arra nézve, hogy a maga elé tűzött nemes emberbaráti céljának minél sikeresebb megvalósítása érdekében jótékony célra képeslevelező-lapjait a tanintézetekben árúsihassa. Az engedély megadatván, az egyesület közvetlenül fog a tanintézetek igazgatóihoz fordulni, mely alkalommal egyúttal tájékoztatni fogja az igazgatóságokat a képeslevelező-lapok beszerzésének módjáról és az érték befolyt összegnek miként való beszolgáltatásáról.

Fejérvármegye feldúlt tűzhelyeinkért! Fejérvármegye törvényh. bizottsága egyhangú lelkesedéssel elhatározta, hogy az orszádult felvidéki falvak újjafelépítésére 1916., 17., 18. és 19. években, tehát négy esztendőn keresztül 1%-os vármegyei pótdót vet ki. A vármegye határozata az indokolásban ezt az adományt végeredmény szerint körülbelül 100,000 koronára becsüli és annak az óhajának ad kifejezést, hogy ezt az összeget egy «Fejérfalva» nevű község felépítésére fordítsák.

A kassai kereskedelmi és iparkamara közli azokkal a kereskedőkkel és iparosokkal, akik külföldi cégekkel üzleti természetű levelezést folytatnak, hogy leveleiknek Kassán leendő cenzurázását a kamara útján kérhetik.

Megint elmarad az érettségi. Áprilisban vizsgáznak a felső-osztályú tanulók.

A háború az iskolai oktatás körül is változásokat idézett elő, eltekintve attól, hogy egyes iskolai helyiségeket át kellett engedni a katonaság részére és kórházak céljaira. A háború hatását leginkább a középiskolák felső osztályú növendékei érezték meg, akik az érettségi előtt állottak. Már a tavalyi iskolai évben is korábban történtek meg az érettségi vizsgálatok, amit szükségessé tett nagyrészen az a körülmény is, hogy az érettségi előtt álló ifjaknak sorozási kötelezettségüknek is eleget kellett tenniük. Az eperjesi középfokú iskolák legfelsőbb osztályú növendékei valamennyien abban a korban vannak, amely rövid időn belül sor alá fog kerülni. Hogy tehát a diákok tanulmányaikban el ne maradjanak és tekintettel a közeledő sorozásra, tanulásuk megkönnyíthessék, — mint megbízható helyről értesülünk — a mostani második háborús iskolai év felső-osztályú növendékei sem fognak érettségi vizsgát tenni, hanem csupán a szokásos évszázó vizsgát kell letenniük, amelynek sikeres letétele után megkapják az érettségi (vég-) bizonyítványt. A közoktatásügyi minisztériumtól még nem érkezett meg az erre vonatkozó hivatalos rendelet, csupán magánúton szereztek értesülést az illetékesek, hogy a második háborús év érettségi vizsgája is elmarad. A felső osztályokban e szerint sokkal rövidebb lesz az iskolai év, mint béke idején. A tanítási idő április közepéig tart, akkor megtartják a vizsgálatokat és néhány nap múlva kiadják az érettségi bizonyítványokat. Így a növendékek iskolai és honfűi kötelezettségüknek is eleget tehetnek, anélkül, hogy jövő életpályájukra való előkészületükben zavarokkal kellene küzdeniük.

Iskolai szemléltető képek szétküldése. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter intézkedése folytán az 1907. évi XXVII. t. c. 17. § a rendelkezése alapján készült népi iskolai történelmi faliképek szétküldése már kezdetét fogja venni. A képeket valamennyi elemi iskola megkapja, melyek szétküldése olyképen történik, hogy a képgyűjtemények egy-egy a környékbeli községektől könnyen megközelíthető központ iskolájába küldetnek, honnan azután a környékbeli iskolák a maguk csomagját elvitetik. A képek szétosztására központokul fognak szolgálni a lemeszi, kisszebeni, héthársi, palocsai, kapii, tótrasszalviczyi és a bártfai áll. elemi iskolák, s az eperjes környékbeli iskolákra nézve pedig a vm. kir. tanfelügyelőség.

Palonczai élet. A palonczai tantestületnek egy része szoros köteletségének tartja a mai nehéz háborús időben nemcsak az iskolás gyermekek, hanem a felnőttek neveléséről, oktatásáról is gondoskodni. Igen, a mai nehéz időben, mikor a nép minden tekintetben el van keseredve, őt úgy gazdasági, vallás-erkölcsi, mint hazafias cselekedetekben serkenteni, buzdítani. Tehát Richtarsik Gusztáv helybeli r. k. plébános, Gajdos János ig. tanítóval elhatározták, hogy téli esteiken felnőtteknek tíz ilyen tanulságos felolvasást fognak tartani. Az első felolvasás febr. 10-ikén tartott. Azon Gajdos ig. tanító felolvasta «Erkölcsei erők szerepe a háborúban» című tanulságos munkáját. Hangoztatta, hogy sem a tömeg, sem a pénz, sem a modern vívmányok — mert ezek csak eszközök — nem fogják megnyerni a jelenlegi háborút, hanem a tudomány mellett az erkölcsi erő, a hazához vonzó hí szeretet, hősiesség, odaadó kitartás. A második felolvasás febr. 13-ikán volt «A magyar alkotmányról». Ezt Richtarsik Gusztáv plébános olvasta fel, kifejtve a magyar honpolgár jelenlegi szabadságát, összehasonlítva az 1848. évi előtti állapotokkal Erősen hangsúlyozta, hogy a világon egy nemzetnek sincs oly szabad alkotmánya, mint Magyarországnak. A III. felolvasás febr. 17-ikén lesz, «Háború és a magyar nők» címen, azt Gajdos ig. tanító fogja tartani. Abban

részletesen meg lesz magyarázva, hogy nemcsak férfiak a fronton küzdenek édes magyar hazánk jövő boldogságáért, hanem a nők is. Hiszen kell-e nagyobb küzdelem, szenvedés, mint azé a nőé, aki nehezen nevelt fiát idegenben a háborúban elvesztette? A nők otthoni munkában helyettesítik a férfiakat. A nők mint önkéntes betegápolók közreműködnek úgy a fronton, mint a kórházakban. Közreműködnek postán, telefonnál, boltokban, vasutaknál, szántanak, kocsiskodnak, kötnek, varrnak stb. Minden felolvasás este 6 órakor hazafias énekkel kezdődik és hazafias énekkel végződik. A felolvasáson majdnem az egész község jelen van, körülbelül 200 ember. (G. J.)

Hadifoglyok ruházása. A m. kir. földmívelésügyi miniszter a vármegye alispánjához a hadifoglyok ruházása tárgyában rendeletet adott ki, mely szerint a mezőgazdasági munkákra kiadott hadifoglyok részére szükséges ruhaneműek (fehérneműek lábbelik stb.) megküldése végett, az illető munkaadóhoz legközelebb levő csendőrszék által láttaadott szükségleti kimutatás csatolásával, közvetlenül azon fogolytáborparancsnoksághoz kell fordulni, amelyből a hadifoglyok kiadattak. Eltérés ettől csakis a múlt év nyarán az osztrák táborokból kiadott hadifoglyok ruhanemű stb. igénylése tekintetében van. Az osztrák táborokból Magyarországra kiadott hadifoglyok ugyanis újabbban a magyar táborok létszámába utaltattak át, az osztrák fogolytáborokból kiadott hadifoglyok ruhanemű szükségletét tehát a következő táborokból kell kérni: a Josefstadtról kiadott hadifoglyok ruháit Kenyérmezőről, a Grödigről és Theresienstadtról kiadottakat Dunaszerdahelyről, a Feistadt-, Deutschgabel-, Purgstal- és Hartról kiadottakat Somorjáról, a Millovitz- és Marchtrenckről kiadottakat Ostfiasszonyfáról, a Reichenbergről kiadottakat Hajmáskérrel, a Wiesselburggról kiadottakat Sopronnyékről, a Brűx- és Spratzernről kiadottakat Csóthról, a Kleinmünchenről kiadottakat Zalaegerszegről, végül a Mathausenről kiadottakat a boldogasszonyfai fogolytáborok parancsnokságától.

Elvesztett s talált tárgyak. Febr. 10-ikén özv. Kovaliczky Mihályné egy brilliáns, aranyba foglalt fülbevalót vesztett el Eperjesen. Megtalálóját tegyen jelentést a rendőrkapitányságnál. Ugyancsak e napon vesztette el Kandl Ella orlósi leány az eperjesi vasútállomáson retiküljét, melyben 300 korona volt. Állítólag két parasztfiú megtalálta, de megszökött a talált pénzzel. — Ezüst, karpereces órát talált Semsey Ottóné Eperjesen febr. 12-ikén. Tulajdonosa átveheti a rendőrkapitányságnál.

A kassai kereskedelmi és iparkamara ismételt felhívja az érdekeltség figyelmét arra a körülményre, hogy az okkupált orosz-lengyelországi területeken lefoglalt és Németországba szállított tárgyakért nyújtandó kártérítés szabályozásának kérdése napirendre kerül. Mindzoknak tehát, akik e vidékeken künnlevőségekkel bírnak, igen fontos érdekük, hogy követeléseik biztosítására nézve a németbirodalmi bizottsággal minél előbb érintkezésbe lépjenek. A bizottság pontos címe: Reichsentschädigungscommission Berlin, Mauerstrasse 58. — Közelebbi tájékoztatással a kamara azoknak, akik azért hozzá fordulnak, készséggel szolgál. Továbbá a kamara közli az érdekeltekkel, hogy a közös hadsereg által okkupált orosz-lengyelországi területek kormányzósága kebelében Lembergben a ker. és iparkamara kebelében cs. és kir. katonai tudakozódó-iroda kezdette meg működését, melynek hatásköre a következő körzetekre terjed ki: Cholm, Tomaszov, Grubieszow, Luck, Kovel, Vladimir, Volinsk. Az iroda saját közlése szerint magyar nyelvű megkereséseket is mindenkor el fog intézni.

Használjunk posta hadisegély-bélyeget!

Az «Uránia» a hét minden napján érdekesítő filmekkel, ritka aktualitásokkal lép meg a közönséget, melyek amellyel hogy kiadó szórakozást nyújtanak, művészi elrendezésükkel, izlées kiállításukkal is dicsekedhetnek. Emellett természetesen alkalmunk van betekintést nyerni a háború nevezetesebb mozzanataiba is, melyek állandóan vannak vásznon az Urániában.

Az orosz betörés által sújtott sárosvármegyei lakosság felsegélyezésére adományoztak:

Gyursina Antónia gyűjtése	K	8—
Árvai közbirtokossági uradalom	„	1000—
Dr. Dessewffy István (K 400-ra)	„	100—
Szabolcsvármegye	„	10,000—
Kapii körjegyzőség községei	„	25 04
Raszlavicz János huszár-lőhadn.	„	40—

Összesen: K 11,173 04

Az eddig kimutatott gyűjtés . . . . .

Összesen: K 126,237 04

Bellus község 200 koronás adománya Zboró község részére, melynek kamatai évenként a magyar nyelv elsajátításában legjobb előmenetelt tanúsító szegény tanulónak a vizsga napján Bellus község alapítványa címen adandó ki.

BETEGEK ÉS ROKKANTAK
RÉSZÉRE NÉLKÜLÖZHETETLEN

a hygen. légmentesen elzárható

SZOBA-KLOZETT

Teljesen szagtalan, diszkrét, szék formájában és minden kivételben kaptató.

MINDEN SZOBABAN FELTÖNÉS NÉLKÜL FELÁLLITHATÓ!

HEYDER ÉS KILLIÁN

hygen. légmentesen elzárható szobaklozetek, száraz klozetek, Bidet és betegasztalok különlegességi gyára

WIEN XVI.,
Paletzgasse 22-24.

Árjegyzék és ismertető ingyen és bérmentve.

□ SZINHÁZ ÉS ZENE. □

Arany János — új köntösben.*
A «Tetemrehívás» a filmen.

Bemutatóra kerül az eperjesi Olympiában e hó 23—24-ikén.

Arany János remek balladájának, a «Tetemrehívás»-nak a megelevenítése e film. Kiváncsi voltam s bizonyos mértékig izgatott is annak a problémának elgondolásakor: miképp fonódik egybe és hogyan válik összhangzatos egészé két oly merőben ellentétes elem, mint Arany János sziklaszerű tömör és határozott körvonalú klasszicizmusa és a vetítés művészete, amely tudománynak ugyan ősrégi, de művészetnek viszont annyira új, hogy általában még most is csak a jövő művészetének tartják.

Véletlen volt, de csodálatosan illett a ballada titokzatosságához, hogy a nagy, elsőtűtött mozgósínházban egyesegedül voltam. A kárpitozott zöldszínű széksorok tömege végtelen mezőnek tetszett a homályban s az ülőhelyek fehérzománcú szímlapja megannyi Margitvirág módjára csillogott. Az egész környezetnek határozatlan, mesészerű hangulatából oly természetesen, oly zökkenés nélkül siklott át a gondolat az első képre, amely afféle előjáték és a megvilágított fehér vásznon még soha nem látott kedvességű jelenet varázsol a szem elé. Gyönyörű tájon pásztortűznek a füstje kígyózik vékony oszlopban az égboltra, köröskörül fehér gyolcsba öltözött pásztornép: öregebb szám-

* A «Budapesti Hírlap» pénteken tárcát írt a «Tetemrehívás»-ról. Az előkelő napilap részéről igen nagy megtiszteltetés a magyar filmgyártásnak, hogy ilyen előkelő helyen foglalkozik egy filmmel. A tárcát, amely Fráter Aladár avatott tollából való, itt közöljük.

adó és fiatal j
— lantpengető
hévvel mesét mo
társaságnak. El
hozzá — a na
könnyet indító
rengeteg mélyén
sincsen, de a
keresni, hogy a
nek irtózatosa
enyhültével csill
dődik a ballada
S e pontnál
a külföldön mé
valamely ballad
töztetve kiszaba
szép, de mégis
nyissák számár
szabadságát. Ho
a németek, fran
tassuk meg fölt
irodalmában nin
valószínűen túlz
kétségtelen, hog
művészetében p
legmagasabbra
Érzésünk sz
rázata abban re
tisztán csak arra
tervezésekor, ho
fogyasztóként bi
kerekség valame
nek az új filmn
el, ha a mozgó
nemzeti karakter
kevésbé egyén

Azokat, akik
sal, nem irányít
pont. E téren —
is — mi vagyun
az nekünk. Ne
jelentős vesztesé
pótlást nyújt a
filmek. Magyar
rejtett magyar k
érzés melege sug
kép szédítően üg
pompás. A magy
egyéni, nemzeti é
fonódása révén

S ilyenformán
a «Tetemrehívás»
ház igazgatója, d
ország regeérde
álmódózás köze
alkotás volna az,
vel életrehívna,
szépségű ballada
sok pénzbe s ar
ma már nincsen
tízezreket á doz
névén új palotá
gósínház s a t
a napot magy
ünneppé avatja
lelkesség, amely
a csaták láncol
és teremt és h
aranyát, a műv
üzleti érdek r
jébe: egyetlen
főlavatása nag
az első akkord
lékban elhangz
fogó akkord le

Am a külföld
az alkotásban
nagyon export
inkább és ezek
ton, aki itthon
most azonban

adó és fiatal juhász, csikós. A csoport közepén — lantpengető regős ül s szép, férfias arcán ihletett hévvel mesét mond a heverésző, áhítattal figyelmező társaságnak. Elmondja — bánatos dalt pengetvén hozzá — a nagyúr délceg, remek szál fiának könnyet indító históriáját, akit úgy szedtek föl a rengeteg mélyén — holtan. A gyilkosnak nyoma sincsen, de a gyilkost mindenképp meg kell keresni, hogy a várkastély és a falu ősz ura szívének irtózatossá váljon legalább a megtorlás enyhültével csillapítsa. És eltűnik a regős és kezdődik a ballada...

Se pontnál egy kis kitérőt kell tennünk. Seholy a külföldön még nem tettek kísérletet azzal, hogy valamely balladát drámai, színpadi formába öltöztetve kiszabadítsanak az frott betű bár még oly szép, de mégis bélyegszerű fogságából — megnyissák számára a cselkvés végtelen terét és szabadságát. Hogy miért mulasztották ezt el eddig a németek, franciák, angolok, olaszok? Kockáztassuk meg föltevésnek azt, hogy mindezek irodalmában nincs e célra alkalmas költői mű? Ez valószínűen túlzás lenne, bár más oldalról az is kétségtelen, hogy Arany János balladaalkotás művészetében páratlanul magas fokra, talán a legmagasabbra jutott.

Érzésünk szerint e különös jelenség magyarázata abban rejlik, hogy a külföldi filmvállalatok tisztán csak arra gondolnak egy-egy új alkotás tervezésekor, hogy az új képnek minél nagyobb fogyasztókört biztosítsanak, sőt, ha lehet, a földkerekség valamennyi országában piacot szerezzenek az új filmnek. Ez pedig csak akkor érhető el, ha a mozgókép mentől inkább híján van a nemzeti karakternek s minél általánosabb és minél kevésbé egyéni a tartalma.

Azokat, akik nálunk foglalkoznak filmalkotással, nem irányítja az ilyen szigorúan üzleti nézőpont. E téren — mint sajnos, annyi más téren is — mi vagyunk adófizetője a külföldnek s nem az nekünk. Nemzetgazdaságtani értelemben ez jelentős veszteség, amelyért azonban értékes kárpótlást nyújt az, hogy a mi filmjeink magyar filmek. Magyar a tárgyuk, magyar a levegőjük, rejtett magyar kincsek fénye csillog és magyar érzés melege sugárzik belőlük. A külföldi mozgókép szédítően ügyes, olykor krózusian gazdag és pompás. A magyar film azonban eleven, liktető, egyéni, nemzeti és mindennek az értéknek egybefonódása révén tökéletesen művészi is.

S ilyenformán jutunk vissza, jutunk el ismét a «Tetemrehívás»-hoz. A kolozsvári Nemzeti Színház igazgatója, dr. Janovics Jenő, aki ott él Erdélyország regeérdekességű fővárosában — művészi álmodozás közepette elgondolja: mily ragyogó alkotás volna az, ha a kinematográfia ezer eszközével életrehívna, új mezbe öltöztetné Arany örök-szépségű balladáját. Ám ez pénzbe kerül, fölülte sok pénzbe s arra, hogy a költő álmodozhasson, ma már nincsenek mecénások, akik ezeket esztétizerekre ádozzanak. Azonban — mégis. Régi nevén új palotájába költözik egy fővárosi mozgósínház s a tulajdonosa elhatározza, hogy ezt a napot magyar ünneppé, magyar kulturális ünneppé avatja. Gyönyörű magyar öntudat és lelkeség, amely nemcsak a harcok téréiben, de a csaták láncolatán innen is egyre munkál, alkot és teremt és hozza föl a mélységből a művelődés aranyát, a művészet drágaköveit. Ezek száma, üzleti érdek nem kerül a mérleg serpenyőjébe: egyetlen nézőpont az, hogy az új színház fölvatása nagyszerű és emlékezetes legyen és az első akkord, amely az új, márványdíszes hajlékban elhangzik: zengő, a mi szívünket megfogó akkord legyen.

Ám a külföldnek mégis jutott szerepe ebben az alkotásban is. Ha mozgóképet még nem is nagyon exportálunk, de a mozi művészeit annál inkább és ezek közül való a kitűnő Garas Marton, aki itthon is java színész és rendező volt, most azonban Berlin egyik emlegetett moziren-

dezője, akit egy vonalba állítanak Björn Björnsonnal és Halm Alfréddal. Már pedig Björnstjerne Björnson fia a krisztianiai udvari színháznak volt az intendánsa, mielőtt az egyik berlini filmvállalat élére meghívták, Halm Alfréd viszont a berlini Neu-Schau-pielhaus igazgatója volt s rendezői hírneve egyenlő a Reinhardtéval. Tehát Garas Martont Kolozsvárra hívták, ott töltött három hónapot és dr. Janovicssal megteremtette a filmre varázolt «Tetemrehívás»-t...

A munka, amelyet Kolozsvárott végeztek, sikerében meghaladja a legtúlzabb várakozást. Nem meddő dicséretképpen, de az igazság tudatában mondjuk, hogy a mozgókép, amelyet megmutattak nekünk, híven adja vissza a csodálatos ballada minden szépségét, egész drámai mozgalmasságát, még misztikumának ingerlő homályosságait is. S tükröztetvén a költemény valamennyi szépségét, a film még meg is tetézi ezeket az irodalmi értékeket Erdély természeti kincseivel, amikor a történetet Vajdahunyad bérci várának ősi termeiben és a várat környező csodás parkban idézi elének.

Szinte nem túlzás, ha azt mondjuk, hogy ebben a mozgóképben nemcsak Arany János, de maga Erdély jut közelebb hozzánk. Bárci Benő tragédiáját a XVI. században játszatják a kép rendezői és dr. Posta Béla, a kolozsvári múzeum igazgatója rendelkezésre bocsátotta a múzeum féltve őrzött antik kincseit, hogy a film annál korszerűbb és igazabb legyen. Az a tör, amelyet a ballada hősné a szívében talál, a régi magyar ötvösművészet remeke és az anyagi értéke ötezer korona. Az alabárdosok sisakja, fegyverzete, ruhája, minden butor, a legtöbb ruha a múzeum megbecsülhetetlen értékű relikviája, amelyet igazán csak remegő gonddal adtak oda a színészek használatára. Amikor az egész társaság Vajdahunyad várában játszott, hat rendőr vigyázott az udvarban, hogy a féltett holmiban valami kár ne essék.

A három fölvonásra tagolt kép részletező leírásához hozzá sem fogunk. E sorok olvasói között aligha van olyan, aki a balladát ne ismerné s ezek számára csak annyit kell említenünk, hogy a költemény valamennyi alakja kitűnő személyesítőt kapott a kolozsvári Nemzeti Színház művészeiben, akikhez Berky Lili csatlakozott. Az egész esemény előttünk játszódik le, a balladából mindössze húsz-harminc sort vetítenek, Zichy Mihálynak amaz ismeretes, nemes betűivel, amelyekkel a «Tetemrehívás»-t sajátkezűen leírta az Arany balladáihoz rajzolt mesteri illusztrációk szövegeképen. A balladának az a része, amikor Kund Abigél kedvesének teteménél elmondja enyelgő szerelmük történetét, — álom módjára szintén lejátszódik előttünk. Ezeknek a jeleneteknek is a vajdahunyadi vár és várkert a színhelye s ezeknél szebb képeket lehetetlen elgondolni.

Mulaszthatatlan kötelesség a színészekről is szólnunk. Berky Lili primadonnából a legkomo-

lyabb, legértékesebb mozihősnővé fejlődött s neki igen nagy szerepe lesz abban, hogy a magyar film maholnap sikeresen versenyez majd a kinematográfia világpiacán. Egy öreg vadász szerepében a kolozsváriak becézett klasszikus színésze, Szentgyörgyi István adja művésze javát és Fáy Flóra, Nagy Ionka, Csapóné, Szakács Andor, Berky József és Várkonyi Mihály egyaránt rendkívüli tehetséggel oldották meg a drámai mozi-játszás és szinte jellemalkotás igen nehéz föladatát.

A művészi rendezés, a színészek pompás játéka azonban csak egyik tényezője a mozi-sikernek: csaknem egyenlőrangú föladat a kép technikai megalkotása. Örvendeni való meglepetés, hogy ez a film e nézőpontból is bravúrosan sikerült, noha a magyar filmgyártás még ugyancsak a kezdet kezdetén viaskodik. Érzik a képen, hogy a gyár, helyesebben: műterem vezetői és munkásai egyaránt képességeik legjavát akarták adni és ez nagyszerűen sikerült nekik. A «Tetemrehívás» még csak holnap kerül a budapesti közönség elé, de külföldi diadalútját máris megkezdte. Bécsben bemutatták a cenzurának s ez alkalommal hivatalosan megkérték a film tulajdonosát, hogy az osztrák felsőbb iskolákban szabad legyen a képet az irodalomtörténeti órákon vetíteni. S ugyanez a meleg fogadtatás várta a képet Berlinben is, amikor válogatott közönségnek megmutatták.

A magyar irodalom remekei új szárnyakon indulnak Nyugatra, mindenüvé. *Fráter Aladár.*

Felelős szerkesztő:

Kiadótulajdonosok:

Dvortsák Győző.

Koós Ernő és Frigyes.

SZEPLŐS

csúnya leányok, májfoltos, kiütéses asszonyokon azonnal segít

A VILÁGHÍRŰ FÖLDES-féle

MARGIT

CRÉME és SZAPPAN

A Margit-crème rögtön szünteti szep-
lőt, májfoltot, bőrküteseket, atkát
(mitesser) és mindennemű bőrbajt.

A Margit-crémétől az arcbőr üde, rózsás lesz,
a ráncok, a redők eltűnnek. A Margit-crémét a
világ legszebb asszonyai, hercegnők, grófnők,
báronők, híres művésznők stb. használják s el-
vannak ragadtatva annak páratlan bőrkonzerváló
és bőrszépítő hatásától. — 6 koronás rendelé-
seket bárhová bermentve küld

Földes Kelemen gyógy-
szertára Aradon.

Kapható minden gyógyszerár-
ban, drogueriarban és illatszertar-
kereskedésben. :::

HALTENBERGER BÉLA □ KASSA.

:: RUHAFESTŐ, ::

VEGYTISZTÍTÓ- ÉS
GŐZMOSÓGYÁR.

■ ■
ÁTVÉTELI ÜZLET
EPERJESEN FŐ-U.

23. SZÁM ALATT.

Amennyiben a gyár jelenleg
□ is teljes üzemben van, □

ruhák, egyenruhák, függönyök stb.

most is a rendes módon
festetnek és tisztítanak.

Gallér- és kezelőtisztítás
a szokott szép kivitelben.

Gyászesetben ruhák festése feketére.

Héthársi Takarékpénztár Részvénytársaság :: Héthárs.

Meghívó. A Héthársi Takarékpénztár Részvénytársaság, Héthárs, részvényesei ezennel tisztelettel meghívotnak a f. évi március 5-ikén, vasárnap d. u. 4 órakor Héthárson, az intézet helyiségében megtartandó

VI. ÉVI RENDES KÖZGYŰLÉSRE.

Tárgysorozat: 1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése. — 2. A felmentvény megadása az igazgatóság és a felügyelő-bizottság részére. — 3. Határozathozatal a tiszta nyereség hováfordítása tekintetében. — 4. A közgyűlési elnök és 7 igazgatósági tag választása 3 évre. Héthárs, 1916. február 12-ikén.

Felkérjük ama tisztelt részvényeseinket, kik mint ilyenek a közgyűlést megelőzőleg legalább 15 nappal részvényjegyzékünkben szerepelnek, hogy az esetre, ha a közgyűlésen résztvenni óhajtanak, részvényeiket legkésőbb a közgyűlést megelőző napig intézetünknel vagy az Eperjesi Bankegyletnél, Eperjesen, elismervény ellenében letétmentyezni sziveskedjenek, mert alapszabályaink 15. §-a értelmében csakis a kapott elismervény alapján gyakorolhatják szavazati jogukat.

Vagyon	Mérleg-számla 1915. dec. 31-én.	Teher	Veszteség	Üzleteredmény-számla 1915. dec. 31-én.	Nyereség
Pénztárkészlet	4631 89	Részvénytőke	150000 —	Kamatok:	Nyereségáthozat a
Részvényesek	37500 —	Tartalékalap* K. 9000		betétek után K. 8634-66	mult évről .. . . .
Váltók	295872 90	Háborús vesz. tartal.-alap** „ 2500	11500 —	tőkekamatadó „ 865 29	658 96
Jelzálog-kölcsönök .. .	67495 —	Takarékbetétek	254944 88	Tiszti fizetések	Kamatok:
Folyószámlák (fedezet mellett)	4921 51	Visszszámított váltók	9010 —	Üzleti költségek	váltók után .. K. 20039-34
Előleg-kölcsönök	1680 —	Hitelezők	31026 69	Házbér	j.-kölc. „ .. „ 5314-42
M.k. postatakarékpénzt.	114 94	Fel nem vett osztalékok	880 —	Adó	f.-száml. „ .. „ 501-48
Hadikölcsönök (Lomb.)	39998 83	Nyereség	11525 69	Nyereség:	előlegek „ .. „ 124-50
Eperjesi Bankegylet .. .	3238 —			áthoz. 1914-ről K. 658-96	Jutalékok .. . . .
Értékpapírok (10000 K. n.é. 6% III. hadikölc.)	9645 —			1915. é. tisz. jöv. „ 10866-73	11525 69
Óvásdíjak	49 35				Külföldi pénzek .. . . .
Berendezés	1 —				533 06
Hátralékos kamatok .. .	3738 84				
	K. 468887 26				K. 28929 31

Krajczér Endre s. k., pénztárnok. **K. 468887 26**
 * Ezévi dotációval K. 12000-
 ** „ „ „ 3500-
 Héthárs, 1915. december 31-ikén. Fischer Mór s. k., főkönyvelő. **K. 28929 31**

Az igazgatóság: Balázs Tivadar s. k. Bornemisza Lajos s. k. Brühl Menyhért s. k. Földes Zoltán s. k. Groszwirth Samu s. k. Dr. Kádas Miklós s. k. Dr. Rosenberg Teofil s. k. Ezen mérleg- és üzleteredmény-számla a kereskedelmi törvény 195. §-a értelmében megvizsgáltván, minden tételében helyesnek találtatott. Héthárs, 1916. február 12-ikén.

A felügyelő-bizottság: Dessewffy Marcel s. k. Kőszeghy József s. k. Schönwiesner János s. k.

1010-1916. kig. sz. Eperjes sz. kir. város tanácsától.

Hirdetmény.

Eperjes szab. kir. város közönsége nevében közhírré teszem, hogy a város tulajdonát képező utak, hidak stb. vámtárgyak, valamint a helypénzszedési jog bérlete március 10-ikén d. e. 10 órakor tartandó II. árverésen 1916. évi április hó 1-jén kezdődő három egymásután következő évre bérbe fog adatni.

Kikiáltási ár 61,000 kor., bánatpénz 5000 kor. Az ajánlatok fölött a városi közgyűlés dönt, de nincs kötve a legmagasabb ajánlatok elfogadásához sem. A 61,000 koronán aluli ajánlatok nem vétetnek figyelembe s az árverés eredménytelensége esetén a vámszedés házikézelésbe fog vétetni.

Részletes árverési feltételek a városi számvevősegnél megtekinthetők, illetve beszerezhetők.

Felhívom a vállalkozókat, hogy a bánatpénzzel felszerelt írásbeli ajánlatukat a szóbeli árverés megkezdése előtt hozzám adják be.

Eperjes szab. kir. város gazdasági tanácsának 1916. évi február 12-ikén tartott üléséből.

Faragó József s. k., kir. tanácsos, polgármester.

Ajtók és ablakok

nagy készlet, minden méretben kaphatók. • Elvállalok minden-
 •• nemű asztalos-munkákat. ••

KALMÁR REZSŐNÉ,
 Budapest, Falk Miksa-u. 15.

Cserépkályhák

átrakását, javítását és tisztítását elvállalja

Feczkó Béla kályhás,
 Eperjes, Deák Ferenc-utca 24. sz.

A fintai és szedikerti gazdaságban eladó ezer birka után prima

JUHSAJT

circa 90 mm. ILKOVICS ADOLF
 Szedikert, posta Töltésék.

Kiadó lakás

:: május 1-jétől Kassai-út 22.sz.alatt 4 szoba mellék-helyiségekkel dísz- s gyümölcsös-kertben; esetleg istálló, kocsiszin.

Közelebbi felvilágosítás ugyanott :: vagy a tulajdonosnál, Fő-utca 53. sz.

Magyszernon bavit a harcöten küzdöknél es általában mindenkinél mint legjobb

fájdalomcsillapító bedörzsölés

meghűlés, rheuma, köszvény, influenza, torok-, mell- és hátfájás stb. eseteiben

Dr. Richter-féle

Horgony-Liniment.

capsici compos.

Horgony-Pain-Expeller

pótléka.

Üvege K -80, 1-40, 2-—.

Kapható gyógyszerárakban vagy közvetlenül az „Arany oroszlánhoz” címzett Dr. Richter-féle gyógyszerárban, Prága I, Elisabethstr. 6.

Naponkénti szétküldés.

A munkáltatási idejére ajánlunk elsőrendű pestvárosi fehér tábla- és kitűnő vidéki perzselt

munkásszalonnát, valamint pestvárosi disznósírt

a legmérsékeltbb árban. Felhívásra kedvező ajánlatokkal készségesen szolgálunk

WEISZ LIPÓT és TÁRSA
 disznósír- és szalonnagykereskedők, Budapest, IX., Hentes-utca 17.
 Sürgőnycim: „Weiszefett, Budapest”. Interurban távbeszélő „József” 14-50.

Nyomatott Kosch Árpád könyvnyomtató-intézetében, Eperjesen.

XLI. é.
 E
 Előfizet
 Egész
 Félévre
 Negyede
 Hirdetési
 petitors eg
 15 L. Közle

Szöve
 szal meg
 oroszok
 ménye v
 pátkon
 futásszer
 keleti sz
 ameddig
 felé irány
 a terület
 ben legh
 Így m
 volt több
 hagyott
 okozott
 megyének
 harzott v
 közüle h
 színéről,
 milliókra
 Ez ma
 megyei ins
 galom az
 dett, a tár
 sajtónk le
 indokolta
 — legaláb

Hábo
 Szász Z
 ismert nevű
 HIRLAPBAN
 címmel) a
 kező vélem
 detén fölhar
 minden edd
 értő embere
 költők, akik
 akik lelkesít
 háború Pető
 rögtön, hogy
 minden dob
 hatást szállít
 nak. A ma
 olvasás foly

* Szerző
 9-ikén tartott
 Márc
 □□□□